

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Sandnerové a soudců Mgr. Milana Taubera a JUDr. Evy Rybářové v právní věci žalobce: **Česká republika – Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti žalovanému: **Úřad pro ochranu osobních údajů**, se sídlem Pplk. Sochora 27, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu osobních údajů ze dne 18. 7. 2013, č. j. UOOU-00671/13-61,

t a k t o :

- I. **Žaloba se zamítá.**
- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

**I.
Předmět sporu**

Předseda Úřadu pro ochranu osobních údajů rozhodnutím ze dne 18. 7. 2013, č. j. UOOU-00671/13-61, zamítl rozklad žalobce a potvrdil rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 5. 2013, č. j. UOOU-00671/13-54. Žalovaný tímto rozhodnutím uložil žalobci dle § 45 odst. 3 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o ochraně osobních údajů“), pokutu ve výši 30 000 Kč za spáchání správního deliktu dle § 45 odst. 1 písm. h) téhož zákona a dále povinnost nahradit náklady řízení. Žalobce se uvedeného správního deliktu dopustil porušením povinnosti v § 13 odst. 1 téhož zákona tím, že v souvislosti se zpracováním osobních údajů v Schengenském informačním systému (dále jen „SIS“) Policií České republiky (dále též „policie“) neevidoval při nahlížení do SIS konkrétní zákonný důvod lustrace osob prováděné v tomto systému v návaznosti na prokazování totožnosti dle § 63 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (dále jen „policejní zákon“).

Předseda k rozkladu předně uvedl, že vzhledem k absenci právní subjektivity Policie České republiky bylo nutné za subjekt správního deliktu považovat Českou republiku zastoupenou Ministerstvem vnitra (§ 45 zákona o ochraně osobních údajů ve spojení s § 1 a 3 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích). Uvedený závěr přitom doložil odkazem na soudní judikaturu.

Předseda dále ve věci předestřel, že smyslem § 13 zákona o ochraně osobních údajů je zajištění takové úrovně aplikace opatření v rámci příslušného zpracování osobních údajů, aby zejména nemohlo dojít k neoprávněnému přístupu k osobním údajům, přičemž přirozenou součástí jsou i povinnosti dle § 13 odst. 3 písm. b) a § 13 odst. 4 písm. c) zákona o ochraně osobních údajů. Důvody zpřístupnění osobních údajů přitom musí korespondovat s právním titulem opravňujícím konkrétní osobu získat požadované informace a s ohledem na právní titul je nutno posuzovat i příslušná rizika. Pokud je tímto právním titulem § 63 policejního zákona, který taxativně uvádí více odlišných důvodů, je povinností při zabezpečení osobních údajů zjistit, jaký z těchto důvodů nastal a jeho aplikaci pro účely zpětné kontroly přiměřeně dokumentovat (citací konkrétního ustanovení nebo slovním popisem). Předseda rovněž odkázal na své rozhodnutí ze dne 26. 3. 2013, č. j. INSP1-7452/11-44, kterým potvrdil závěry kontrolního protokolu; tím bylo zjištěno, že nebyl při lustraci v SIS evidován konkrétní důvod dle § 63 policejního zákona, ačkoli policista má oprávnění k prokázání totožnosti jen na základě důvodů uvedených v tomto ustanovení. Předseda přitom shledal uvádění poznámky „kontrola osoby“ nebo „KO“ s ohledem na § 63 policejního zákona za velmi vágní a nedostačující, a proto z ní nebylo možné řádně prověřit míru oprávněnosti lustrací v SIS.

Předseda rovněž konstatoval, že řízení o správním deliktu je třeba z procesního hlediska odlišovat od kontroly. Nicméně i kontrolní protokol obsahoval právní kvalifikaci. Ačkoli vlastní lustraci je možné formálně oddělit od procesu prokazování totožnosti lustrované osoby, fakticky jsou tyto procesy neoddělitelné. Není totiž dost dobře možné zjistit data o určité osobě v jakémkoli informačním systému, pokud není jasná její identita. Předseda sice připustil, že lustrace může být prováděna i v rámci jiných procesů či při plnění jiných úkolů, ale předmětné řízení se těchto forem lustrací nijak netýkalo. Řízení ani nezohledňovala situace, kdy je policií prověřována totožnost osoby, aniž by prověřování vyústilo do lustrace v SIS.

Předseda se sice ztotožnil s žalobcem, že § 13 odst. 4 písm. c) zákona o ochraně osobních údajů neukládá správci výslovně povinnost zaznamenat konkrétní právní titul pro využití osobních údajů, ale ukládá mu zaznamenat důvod zpracování a tedy i využití osobních údajů. Důvod kontroly tedy může být vyjádřen buď odkazem na jedno z konkrétních ustanovení § 63 odst. 2 policejního zákona, případně je možné ho vyjádřit slovním popisem. Nehledě na zvolený způsob pak bude možné jednání příslušného policisty konkrétněji prověřit, což zejména zajistí i prevenci dodržování § 13 zákona o ochraně osobních údajů. Pokud žalobce uvedl, že lustrace nejsou ve smyslu § 109 policejního zákona zaznamenávány, o to více je zjevná hodnota uvedení konkrétního důvodu lustrace, což je jediný podklad k prověření jednání policisty.

Závěrem předseda podotkl, že rozhodně nehodlá popírat význam SIS, ale provozování takového systému nepochybně vyžaduje i odpovídající stupeň zabezpečení proti neoprávněným přístupům, kterého ale nebylo dosaženo. Ztotožnil se s žalobcem, že systémové využívání SIS sice opravdu zaručuje naplnění jeho účelu, ale řízením bylo zjištěno systémové pochybení při zajištění bezpečnosti osobních údajů. Závěry schengenské evaluace shledal zcela irelevantní. Vzhledem k evidentnímu porušení zákonné povinnosti pak považuje za nedůvodné námitky žalobce proti úhradě nákladů správního řízení.

II.

Obsah žaloby a související vyjádření

Žalobou podanou dne 12. 8. 2013 napadl žalobce prvostupňové rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 5. 2013, č. j. UOOU-00671/13-54. Žalobce prohlašuje, že policie neporušila povinnost stanovenou v § 13 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů, a proto se nemohla dopustit správního deliktu dle § 45 odst. 1 písm. h) téhož zákona. Policie totiž uvedenou povinnost plnila přijetím a prováděním opatření pro zajištění bezpečnosti zpracování osobních údajů. Policie rovněž doložila důvod dotazu u všech požadovaných přístupů k osobním údajům, které požadoval žalovaný při kontrole. Žalobce přitom považuje za prokázané, že policie při své činnosti spočívající ve využívání osobních údajů v SIS evidovala při nahlížení do SIS konkrétní důvod lustrace osob v SIS.

Žalobce poukazuje na to, že žalovaný zaměňuje prokazování totožnosti a provádění lustrace v informačních systémech, rovněž i důvod lustrace a důvod pro prokazování totožnosti, což vedlo k závěru o porušení povinnosti policií. Prokazování totožnosti a lustrace jsou dva relativně nezávislé procesy. Prokazování totožnosti je upraveno § 63 policejního zákona a jeho účelem je získání informace o identitě osoby. V rámci prokazování totožnosti může být prováděna i lustrace v informačních systémech (získávání dalších informací u prověřované osoby), ale lustrace může být prováděna i v rámci jiných procesů. Interní úprava lustrace v informačních systémech vychází z povinností policie daných zákonem o ochraně osobních údajů.

Žalobce dále uvádí, že policie pořizuje elektronické záznamy, které umožní určit a ověřit, kdy, kým a z jakého důvodu byly osobní údaje zaznamenány nebo jinak zpracovány. Při lustraci za účelem prokazování totožnosti je policií jako důvod zpřístupnění údajů uváděno zpravidla *KO* nebo *Kontrola osoby* a vedle toho jsou zaznamenávány další požadované údaje (např. kdy, kým a pro koho byl přístup proveden). Jsou tak zaznamenány údaje, které umožňují ověřit, z jakého důvodu byly osobní údaje zpřístupněny, a zajišťují provedení další kontroly, zda prokazování totožnosti mohlo skutečně proběhnout. Toto ověření se provádí kontrolní činností na útvaru policie, na němž je zařazen lustrující.

Žalobce konstatuje, že policie u všech kontrolovaných dotazů důvody provedení lustrace doložila a v žádném z kontrolovaných případů nebylo zjištěno, že by nebyl pro provedení lustrace dán důvod. Policie proto neporušila žádnou zákonnou povinnost. Zákon o ochraně osobních údajů přitom neukládá zaznamenávat konkrétní ustanovení zákona, které bylo titulem pro využití údajů, ale ukládá mu zaznamenávat důvod zpracování osobních údajů. Pokud by měla policie postupovat podle názoru žalovaného, splnila by svoji povinnost, pokud by uvedla do účelu dotazu § 60, příp. § 79 policejního zákona. Žalobce se ale domnívá, že pokud by zákonodárce chtěl, aby bylo uváděno zákonné ustanovení, které opravňuje k využití osobních údajů, zcela zřejmě by použil jinou formulaci. Uvedení zákonného ustanovení je sice předpokladem pro oprávněné zpracování osobních údajů, ale nemusí být v konkrétním případě tím nejlepším vyjádřením skutečného důvodu, pro který byly osobní údaje využity. Pokud je v účelu dotazu uváděna konkrétní činnost, umožňuje to cílené zaměření kontroly na využití osobních údajů. Žalobce proto považuje uvedení důvodu v tomto smyslu za zcela postačující.

Žalobce k tomu doplňuje, že při plnění povinnosti dle § 13 odst. 4 písm. c) zákona o ochraně osobních údajů je oprávněný požadavek, aby byl uváděn co nejkonkrétněji důvod lustrace. Oproti tomu žalovaným požadované uvedení důvodu prokazování totožnosti, kterým by měla být dalším způsobem ověřena oprávněnost dotazu, současnému stavu nijak nepřispěje

a zaznamenávání konkrétního důvodu je pro prokazování totožnosti jako důvodu pro lustraci v informačních systémech nadbytečné. Na příkladech pak žalobce uvádí, že uvádění pravosti důvodu pro lustraci v informačních systémech je fakticky neověřitelné.

Žalobce rovněž osvětluje smysl a účel SIS, resp. SIS II jako společně sdíleného mezinárodního pátracího systému, jehož účelem je chránit pořádek a veřejnou bezpečnost. Z uvedeného účelu žalobce dovozuje, že využití tohoto systému musí být při každé policejní činnosti na úseku ochrany veřejného pořádku prioritou. Z tohoto pohledu je pak uvádění účelu přístupu k údajům slovy *KO*, resp. *kontrola osoby* naprosto postačující.

Uvedené přitěžující okolnosti, které žalovaný zohlednil, žalobce považuje za bezprecedentní opomíjení účelu SIS a nezohlednění úkolu policie. Žalovaný nevzal v úvahu, k jaké kategorii subjektů údajů jsou osobní údaje zpracovávány a jaké kategorie osobních údajů jsou zpracovávány. Právě systémové využívání SIS zaručuje naplnění jeho účelu. Žalobce rovněž poukazuje na pozitivní závěry schengenské evaluace v roce 2012.

Jelikož se žalobce domnívá, že policie se při využívání osobních údajů zpracovaných v SIS nedopustila správního deliktu, navrhuje, aby soud napadené rozhodnutí zrušil. Alternativně navrhuje, aby bylo upuštěno od trestu.

Ve vyjádření doručeném dne 9. 9. 2013 soudu žalovaný uvádí, že žalobce ve své žalobě v zásadě toliko opakuje argumenty, které již uplatnil v rámci správního řízení a s nimiž se žalovaný vypořádal. Žalovaný uvádí, že smyslem § 13 zákona o ochraně osobních údajů je dosáhnout takové úrovně aplikace bezpečnostních opatření při zpracování osobních údajů, aby nemohlo dojít k neoprávněnému přístupu k osobním údajům. Důvody zpřístupnění osobních údajů přitom musí korespondovat s právním titulem opravňujícím konkrétní osobu získat požadované informace; v případě § 63 policejního zákona citací konkrétního ustanovení, nebo slovním popisem. S ohledem na efektivní omezování rizik je naopak zcela nedostatečná poznámka *kontrola osoby* či *KO*. Žalobce svým dopisem ze dne 23. 8. 2013, č. j. PPR-20189/122/ČJ-2011-990115, podal žalovanému zprávu o plnění nápravných opatření, jejichž realizace je předpokládána ke dni 31. 8. 2013. Žalovaný dále konstatuje, že žalobcovy závěry ohledně odlišnosti procesu lustrace a prokazování totožnosti jsou irelevantní. Ačkoli oba procesy je možné formálně oddělit, fakticky jsou neoddělitelné. Lustrace osoby v jakémkoli informačním systému totiž nezbytně předchází její identifikace. Ohledně lustrace v rámci jiných procesů přitom kontrola nebyla prováděna a zohledněna nebyla ani situace, kdy je policií prověřována totožnost osoby, aniž by následně proběhla lustrace v SIS. Z kontrolních zjištění ale vyplynulo, že policie provádí lustraci v SIS automaticky vždy, pokud jí předchází prokazování totožnosti osoby, tedy sama oba procesy spojuje, což by mělo vést k nastavení řádného právního režimu. Žalovaný dále konstatuje, že uvedení konkrétního důvodu dle § 63 odst. 2 policejního zákona bude vhodnou prevencí proti porušování § 13 a § 14 zákona o ochraně osobních údajů. Přitom dodává, že pokud prokazování totožnosti probíhá bez toho, aby byly zachyceny informace, z nichž by bylo možné ověřit, zda uváděný důvod pro lustraci v informačních systémech skutečně existoval, jednalo by se o porušení § 109 policejního zákona. Pokud z policejních aktivit nebývají pořizovány žádné dokumenty, je přidaná hodnota předmětného opatření o to více zjevná, protože uvedení konkrétního důvodu za těchto okolností poskytuje jediný podklad k prověření lustrace. Žalovaný ovšem odmítá vycházet z předpokladu, že policisté si důvody prokazování totožnosti a pro jejich lustraci mohou beztrestně vymýšlet. Žalobce by měl takovým situacím předcházet, nikoli se na ně vymlouvat. Žalovaný také uvádí, že nehodlá popírat deklarovaný význam SIS, ale provoz takového systému vyžaduje zabezpečení osobních údajů dle § 13 zákona o ochraně osobních údajů. Ochranu osobních údajů přitom zajišťují i unijní právní předpisy [čl. 102 a násl. Úmluvy k provedení Schengenské dohody a čl. 40 a násl. nařízení

Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1987/2006 o zřízení, provozu a využívání Schengenského informačního systému druhé generace (SIS II)]. Závěrem žalovaný opakuje, že předmětem řízení bylo systémové pochybení při zajištění bezpečnosti osobních údajů, které má mimořádnou závažnost, tedy smyslem řízení bylo přispět k naplnění účelu SIS tím, že bude dosaženo nezbytného stupně zabezpečení osobních údajů. Žalovaný rovněž neshledal za relevantní odkaz žalobce na schengenskou evaluaci z roku 2012. S uvedených důvodů žalovaný navrhuje, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

III. Posouzení žaloby

Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán [§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)] a vycházel přitom ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).

Žalobce v žalobě napadl prvostupňové rozhodnutí žalovaného, ačkoli žalobou proti rozhodnutí správního orgánu je třeba žalovat správní orgán, resp. jeho rozhodnutí, který rozhodl v posledním stupni (§ 69 s. ř. s.). S ohledem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2009, č. j. 1 Afs 88/2009-48, č. 2646/2012 Sb. NSS (všechna rozhodnutí správních soudů jsou dostupná na: www.nssoud.cz), zdejší soud ale neshledal uvedené pochybení za nesplnění podmínky řízení, jednal s žalovaným a věc meritorně posoudil na základě obou správních rozhodnutí.

Při jednání, které u zdejšího soudu proběhlo dne 13. 4. 2016, setrvali obě strany na svých návrzích i argumentech.

Žaloba není důvodná.

Předmětem sporu je posouzení otázky, zda žalobce spáchal dle § 45 odst. 1 písm. h) zákona o ochraně osobních údajů správní delikt pro porušení ustanovení § 13, pokud policie při lustraci osob dle § 63 policejního zákona uváděla v elektronických záznamech o nahlížení do SIS pouze důvod *kontrola osob* nebo *KO*. Žalovaný se domnívá, že povinností žalobce bylo vymezit konkrétní zákonné důvody, na základě kterých lustrace dle § 63 odst. 2 policejního zákona prováděl. Žalobce naopak zastává názor, že taková povinnost nevyplývá ze zákona a svůj způsob evidence důvodu lustrace považoval za dostatečný.

Podle čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky „[s]tátní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon“.

Podle § 13 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů „[s]právce a zpracovatel jsou povinni přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nábodilemu přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům, k jejich jinému neoprávněnému zpracování, jakož i k jinému zneužití osobních údajů. Tato povinnost platí i po ukončení zpracování osobních údajů“.

Podle § 13 odst. 3 písm. b) tamtéž „[v] rámci opatření podle odstavce 1 správce nebo zpracovatel posuzuje rizika týkající se zabránění neoprávněným osobám přistupovat k osobním údajům a k prostředkům pro jejich zpracování“.

Podle § 13 odst. 4 písm. c) tamtéž „[v] oblasti automatizovaného zpracování osobních údajů je správce nebo zpracovatel v rámci opatření podle odstavce 1 povinen také pořizovat elektronické záznamy, které umožní určit a ověřit, kdy, kjm a z jakého důvodu byly osobní údaje zaznamenány nebo jinak zpracovány“.

Žalobcovy námitky v souhrnu směřují k názoru, že policie neporušila povinnost danou § 13 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů, a proto se nemohla dopustit správního deliktu dle § 45 odst. 1 písm. h) téhož zákona.

Soud při posouzení této otázky vycházel především z kontrolního protokolu ze dne 5. 11. 2011, č. j. INSP1-7452/11-27/STO, v němž je zaznamenán průběh a výsledky kontroly u žalobce. Inspektorka žalovaného si vyžádala:

- 1) 10 náhodně vybraných cizinců, k nimž si vyžádala důvody jejich vložení do SIS, a to podle klíče: 10 prvních cizinců, kteří byli do SIS vloženi českou stranou po 10. 4. 2011;
- 2) 10 dotazů do SIS ze strany policie podle klíče: 10 logů z data 10. 10. 2011 v 10:10 hodin a těsně poté, aby ověřila, že všichni žadatelé byli osoby oprávněné a že ke všem těmto vstupům byl dán řádný účel – odkaz na příslušné ustanovení zákona.

Inspektorka shledala, že ani v jednom z kontrolovaných případů nebylo uvedeno, na základě jakého písmene dle § 63 policejního zákona policie lustraci prováděla. Inspektorka zároveň ze „Závazného pokynu policejního prezidenta č. 168“ zjistila, že při lustraci českého nebo unijního občana se automaticky provádí i lustrace v SIS. Uvedená zjištění zhodnotila tak, že systém neumožňuje v rozporu s § 13 odst. 1, 2, a 3 zákona o ochraně osobních údajů jasnou evidenci zákonných důvodů pro prokázání totožnosti, resp. lustrace.

Soud dále shledal, že součástí vyjádření Policejního prezidia České republiky ze dne 9. 1. 2012, č. j. PPR-20189-12/ČJ-2011-0099RU, byl výpis 10 logů do SIS včetně důvodů, pro které byly osobní údaje osob vloženy do SIS. V případě 4 z těchto logů bylo jako důvod uvedeno toliko slovo *ko*. Prezidium dále připsal ze dne 7. 3. 2012, č. j. PPR-20189-37/ČJ-2011-0099RU, předložilo inspektorce podklady, z nichž měly vyplývat důvody pro zpracování informací v SIS. Konkrétně se jednalo o 5 úředních záznamů (datovány: 23. 2. 2012, 17. 2. 2012, 17. 2. 2012, 20. 2. 2012, 21. 2. 2012 a 22. 2. 2012), řadu správních rozhodnutí a jeden trestní příkaz. Prezidium dále zaslalo na základě doplňující žádosti inspektorcy v rámci přípisu ze dne 27. 6. 2012, č. j. PPR-20189-51/ČJ-2011-0099RU, prvních 5 dotazů policie do SIS dne 10. 10. 2011 od 00:00 hodin. V případě 4 z těchto logů bylo jako důvod uvedeno toliko slovo *ko*; v jednom případě slovo *kontrola*. Součástí byly i podklady k důvodům lustrace: 4 vyjádření (datovány: 13. 6. 2012, 13. 6. 2012, 14. 6. 2012, 14. 6. 2012) a 3 úřední záznamy (datovány: 10. 6. 2012, 12. 6. 2012, 12. 6. 2012). Prezidium doplnilo rovněž výpis logů k osobám, jejichž osobní informace byly již zaneseny v SIS, přípisem ze dne 20. 9. 2012, č. j. PPR-20189-75/ČJ-2011-990512. V případě 5 z těchto logů bylo jako důvod uvedeno toliko *KO*; v jednom případě slovo *kontrola osoby* a v jednom případě *kontrola šetření*. Součástí byly i podklady k důvodům lustrace: 4 úřední záznamy (datovány: 10. 10. 2011, 15. 8. 2012, 15. 8. 2012 a 13. 9. 2012), 3 přípisy (datovány: 10. 10. 2011, 17. 8. 2012 a 13. 9. 2012) a 1 nedatovaný přípis.

Soud předně uvádí, že povinnosti dle § 13 zákona o ochraně osobních údajů byly rozšířeny o odst. 3 a 4 zákonem č. 170/2007 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti se vstupem České republiky do schengenského prostoru, právě z důvodu zajištění národní úpravy právních podmínek pro provozování Schengenského informačního systému (srov. důvodovou zprávu k zákonu č. 170/2007 Sb.). Z důvodové zprávy k § 13 dále vyplývá, že odst. 3 a 4 pouze zpřesňují odst. 1 o konkrétní opatření, která má správce přijmout k ochraně osobních údajů.

Soud dále zdůrazňuje, že veškerý výkon veřejné moci ve státě je spojen s maximou vázaností veřejné moci zákonem (čl. 2 odst. 3 Ústavy). Uvedená zásada se projevuje při zpracování informací ve smyslu zákona na ochranu osobních údajů tak, že orgány veřejné moci mohou informace zpracovávat pouze v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.

Z § 63 odst. 2 policejního zákona jednoznačně vyplývá, že policie je oprávněna prokazovat totožnost osob pouze z taxativně vymezených důvodů. Pokud v rámci prokazování totožnosti provádí i lustraci v SIS, nemohou být tyto postupy s ohledem na vázanost veřejné moci zákonem svévolné, ale oba musí být v souladu právními předpisy. V případě prokazování totožnosti je existence zákonného důvodu nutnou podmínkou k tomu, aby policista mohl prokázat totožnost osoby. Konstrukce právní povinnosti v § 13 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů je ale jiná. Při lustraci osoby, tedy zpracování informace formou zpřístupnění konkrétních dat ze SIS na základě dotazu, zákon o ochraně osobních údajů nevynechává konkrétní důvody, pro které je možné lustraci provést. Pouze stanovuje generální povinnost správci a zpracovateli zajistit přijetí takových opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému zpracování osobních údajů. Pokud je správcem nebo zpracovatelem orgán veřejné moci, nedochází k neoprávněnému nebo nahodilému zpracování či jinému zneužití osobních údajů pouze tehdy, zpracovává-li je orgán veřejné moci na základě konkrétního zákonného titulu, který ho ke zpracování osobních údajů opravňuje.

Soud nepochybuje o tom, že prokazování totožnosti dle § 63 policejního zákona je v celé řadě případů přirozeně spojeno s lustrací. Samotná znalost identity osoby totiž často nemůže být pro policisty vzhledem k účelu kontroly (např. hledání konkrétní osoby, ověření blokáce řidičského oprávnění) bez dalších informací dostatečná. Zároveň lustraci nelze provést bez znalosti identity osoby. Pokud tedy policista prokazuje totožnost osoby z některého zákonem aprobovaného důvodu dle § 63 odst. 2 policejního zákona, je tento důvod i oprávněním, na základě kterého policista provádí případně i lustraci. Soud přitom nijak nerozporuje, že právním titulem pro lustraci či zpracování údajů v SIS mohou být i jiné zvláštní zákony (srov. např. § 6 odst. 8 zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu). Nutnou podmínkou pro oprávněné zpracování je ale pokaždé existence konkrétního právního titulu, který takové zpracování příslušnému orgánu veřejné správy umožňuje. V rámci kontroly a prevence neoprávněných přístupů je dle § 13 odst. 4 písm. c) zákona o ochraně osobních údajů tento právní titul (důvod) pak povinnou součástí elektronických záznamů, které evidují zpracování osobních údajů.

V nyní posuzovaném případě žalovaný v celé řadě případů zjistil, že policie v rámci elektronických záznamů při lustraci spojené s prokazováním totožnosti uvedla toliko *KO* nebo *kontrola osoby*. Vzhledem k výše uvedeným závěrům je takové vyjádření důvodu zcela nedostatečné a zároveň nepřezkoumatelné. Jak již bylo řečeno, policie může prověřování totožnosti provádět v kontextu policejního zákona pouze z důvodů dle § 63 odst. 2, přičemž oprávněnost případné lustrace v SIS souvisí s důvodností prověřování totožnosti. Pokud ale policie při přístupu do SIS uvedla pouze *KO* nebo *kontrola osoby*, vymezila důvod lustrace natolik neurčitě, že prakticky zcela chybí. V kontextu § 63 policejního zákona proto policie těmito záznamy popsala toliko činnost policisty, který vždy *kontroluje osobu*, nikoli zákonný důvod takové kontroly, resp. lustrace.

Soud proto dospěl k závěru, že žalobní námitka není důvodná. Praxe policie, která spočívala v tom, že při přístupu do SIS uváděla jako důvody *kontrola osoby* nebo *KO* namísto určení konkrétních zákonných důvodů dle § 63 odst. 2 policejního zákona, resp. jiného zvláštního zákona, totiž nebyla dostatečná minimálně vzhledem k povinnostem dle § 13 odst. 1 ve spojení s § 13 odst. 4 písm. c) zákona o ochraně osobních údajů.

Žalobce dále namítá, že žalovaný zaměňoval procesy prokazování totožnosti a lustrace, což mělo zásadní vliv na závěry kontroly. Žalobce sice v žalobě popisuje účely těchto procesů, neuvádí však, jak jejich záměna mohla ovlivnit závěry žalovaného. Soud se přitom již výše se souvislostí mezi prokazováním totožnosti a lustrací vypořádal. Nehledě tedy na to, zda je lustrace, tedy zpracování informací v SIS, prováděna v rámci prokazování totožnosti nebo jiného procesu, vždy je nutné, aby z elektronického záznamu byl dle § 13 odst. 4 písm. c) zákona o ochraně osobních údajů zřejmý konkrétní právní důvod, který k lustraci orgán veřejné moci opravňuje.

K tvrzenému doložení důvodů lustrace (úředních záznamů) soud poukazuje na to, že většina podkladů, které policie předložila inspektorce žalovaného k objasnění jednotlivých lustrací v SIS, byla zjevně vyhotovena dodatečně pro účely kontroly. Soud tak usoudil s ohledem na značný časový odstup jednotlivých úředních záznamů od provedených lustrací (srov. § 109 odst. 1 policejního zákona), časovou souvislost mezi konkrétními vyjádřeními prezidia a příloženými úředními záznamy, které byly vyhotoveny vždy před odesláním vyjádření prezidia inspektorce, a vyjádření žalovaného, že policie takové záznamy běžně neprovádí. V celé řadě těchto úředních záznamů dále chybí konkrétní právní důvody, proč byla lustrace provedena. Navíc s ohledem na značný časový odstup (4 až 10 měsíců) je sporné, nakolik mohou takové úřední záznamy autenticky zachycovat oprávněnost zpracování osobních údajů v SIS. Soud proto dospěl k závěru, že policie ani tímto způsobem neprokázala zajištění opatření ve smyslu § 13 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů. Pokud žalovaný namítá, že policie zpravidla neseписuje úřední záznamy ohledně běžné kontroly osob, soud se ztotožňuje se žalovaným, že vytčené pochybení v evidenci lustrace může sloužit k zajištění vyššího stupně ochrany proti zneužití osobních údajů.

Žalobce se také domnívá, že zákon o ochraně osobních údajů nestanoví správci povinnost zaznamenávat konkrétní ustanovení zákona při zpracování osobních údajů. Pokud ale § 13 zákona o ochraně osobních údajů má sloužit k eliminaci neoprávněného užívání osobních údajů a veškerý výkon veřejné moci je ve smyslu čl. 2 odst. 3 Ústavy vázán zákonem, je imanentní součástí evidence dle § 13 odst. 4 písm. c) zákona o ochraně osobních údajů i vymezení konkrétního právního titulu každé jednotlivé lustrace. Soud se přitom ztotožňuje se žalovaným, že obdobný účinek může mít jak uvedení konkrétních zákonných ustanovení, tak dostatečné slovní vymezení důvodu lustrace, které by bylo možné při následné kontrole bez pochybností přiřadit – právně kvalifikovat – k příslušným zákonným ustanovením. Ostatně sám žalobce vyjadřuje v žalobě názor, že „[p]ři plnění povinnosti stanovení v § 13 odst. 4 písm. c) zákona č. 101/2000 Sb. je obecně naprosto oprávněný požadavek, aby byl uváděn v důvodu lustrace pokud možno, co nejkonkrétnější důvod, tak, aby bylo možno stanovit souvislost mezi využitými údaji a konkrétní potřebou příjemce“.

Jestliže se ale žalobce domnívá, že požadavek na evidenci lustrace vznesený žalovaným ničemu nepřispěje, nelze se s tímto názorem ztotožnit. Pokud by například policie prokazovala totožnost osoby, v rámci níž by prováděla i lustraci v SIS, mimo důvody § 63 odst. 2 policejního zákona, resp. jiného zvláštního zákona, nebylo by pouze nezákonné samotné prokazování totožnosti, ale zároveň by byla ve smyslu § 13 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů neoprávněná i lustrace v SIS. Zatímco z důvodu lustrace ve znění *kontrola osoby* nebo *KO* by nebylo možné tento nezákonný postup odhalit, přesným specifikováním právních důvodů kontroly by mohl být neoprávněný přístup k osobním údajům v SIS odhalen. Přestože podle tvrzení žalobce policie nedokumentuje proces prokazování totožnosti úředními záznamy, nelze opomenout, že v celé řadě případů policie tento proces dokumentuje (např. při odhalení správního deliktu), policie musí vydat potvrzení o úkonu na žádost kontrolované osoby

(srov. § 109 odst. 2 policejního zákona) a zároveň i kontrolovaná osoba může poskytnout svědectví ohledně důvodů, pro které byla prokazována její totožnost.

Soud rovněž nerozporuje, že využití SIS na úseku ochrany veřejného pořádku policií je prioritou. Policie České republiky je ale orgánem veřejné moci, jehož pravomoci a činnost jsou striktně vymezeny zákonem. Pokud mezi členskými státy Evropské unie panuje všeobecný konsensus ohledně ochrany soukromí a osobních údajů (srov. směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 95/46/ES o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů), musí stanovená pravidla dodržovat i orgány veřejné moci, přestože je mohou při plnění svých úkolů vnímat jako administrativní zátěž. Na pochybení policie přitom nemá žádný vliv pozitivní evaluace SIS.

Závěrem se soud zabýval závažností správního deliktu a navrženou moderací výše pokuty. Vzhledem k četnosti pochybení soud dospěl k názoru, že způsob evidence lustrací policií nebyl ojedinělý, ale jednalo se o systémově chybnou aplikaci § 13 zákona o ochraně osobních údajů. Soud se přitom ztotožňuje se žalobcem, že „[p]rávě systémové využívání SIS zaručuje naplnění jeho účelu“. Soud proto shledal, že žalovaný správně hodnotil tuto skutečnost za přitěžující okolnost.

Soud dále neshledal, že by pokuta byla uložena ve smyslu § 78 odst. 2 s. ř. s. ve zjevně nepřiměřené výši (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 4. 2012, č. j. 7 As 22/2012-23, č. 2672/2012 Sb. NSS); žalobcovy důvody pro moderaci pokuty soud vypořádal výše. Uložené pokuta ve výši 30 000 Kč byla vzhledem k maximální možné výměře sankce dle § 45 odst. 1 písm. h) ve spojení s § 45 odst. 3 zákona o ochraně osobních údajů ve výši 5 000 000 Kč zanedbatelná, protože nedosáhla ani 1 % zákonné sazby. Navíc žalovaný odhalil v jednání policie poměrně závažné systémové pochybení a policie je státem zřizovaný bezpečnostní ozbrojený sbor, který by měl zvláště dbát na zákonnost svých postupů.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

Na základě shora uvedeného soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl plný úspěch žalovaný, avšak žalovanému v řízení žádné náklady nad rámec jeho běžných činností nevznikly. Soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 13. dubna 2016

JUDr. Ludmila Sandnerová, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení: Matznerová, DiS.